

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Jubilea a zprávy

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 30 (1985), No. 5, 287--293

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139207>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1985

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Literatúra

- [1] BOHR, N.: *Izbrannyye naučnyje trudy. 1. zv.* Moskva, Nauka, 1970.
- [2] BOHR, N.: *Izbrannyye naučnyje trudy. 2. zv.* Moskva, Nauka, 1970.
- [3] FOK, V. A.: *Kvantovaja mehanika i strojenije materii.* Moskva, Znaniye, 1965.
- [4] ŠEBESTA, J.: *Revolúcie v dejinách fyziky.* Kandidátska dizertačná práca. FFUK Bratislava, 1983.
- [5] ALEXEJEV, I. S.: *Koncepcija dopolnitel'nosti. Istoriko-metodologičeskij analiz.* Moskva, Nauka, 1978.
- [6] EINSTEIN, A.: *Sobranije naučnych trudov. 4. zv.* Moskva, Nauka, 1967.
- [7] KLAUS, J. M. - FRANKFURT, U. I. - FRENK, A. M.: *Niŕs Bor.* Moskva, Nauka, 1977.
- [8] POZNER, R. A.: *Metod dopolnitel'nosti: problema soderžanija i sfery dejstvija.* Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta, Moskva, 1981.
- [9] BOHR, N.: *Discussion with Einstein on epistemological problems in atomic physics.* In: ALBERT EINSTEIN: *Philosopher-Scientist.* Tudor Publishing Company, 2-nd edition, New York, 1951, p. 201—241.
- [10] EINSTEIN A. - PODOLSKY, B. - ROSEN, N.: *Phys. Rev.* 1935, 47, 770.

jubilea & zprávy

ZA RNDR. ŠTEFANOM ŠUJANOM

Dňa 19. 1. 1985 vo veku 38 rokov náhle zomrel RNDr. Štefan Šujan, CSc., samostatný vedecký pracovník Ústavu merania a meracej techniky CEFV SAV. Strácame v ňom erudovaného matematika a skvelého človeka. Jeho vedecké zameranie smerovalo najmä do teórie informácie, ergodickej teórie, biomatematickej a matematickej fyziky.

Prírodovedeckú fakultu UK v Bratislave — odbor pravdepodobnosť a matematická štatistika — ukončil v roku 1970. Po skončení štúdia nastúpil do Oddelenia teoretických metód na vtedajšom Ústave teórie merania SAV (dnes ÚMMT CEFV SAV). V roku 1974 získal titul RNDr; v roku 1977 dosiahol vedeckú hodnosť kandidáta fyzikálno-matematických vied v odbore pravdepodobnosť a matematická štatistika na Ústave teórie informácie a automatizácie ČSAV za prácu *Číselné charakteristiky aditív-*

nych zdrojov informácie. V tom istom roku v súťaži mladých matematikov JSMF získal prvú cenu. Za samostatného vedeckého pracovníka bol preradený v roku 1980.

Na jar 1983 odchádza spolu s manželkou a dvomi deťmi do Spojeného ústavu jadrových

výskumov v Dubne ZSSR na dvojročný pracovný pobyt. Pracoval najprv v Laboratóriu výpočtovej techniky a automatizácie, potom v Laboratóriu teoretickej fyziky.

Popri vysokom vypätí vo vedeckovýskumnej práci vedel si nájsť chvíle aj pre svoj obľúbený šport, orientačný beh. Bol pretekárom I. výkonnostnej triedy; v rokoch 1972–73 bol členom reprezentačného družstva. V rámci SÚV ČSZTV vykonával viac funkcií už od roku 1973.

Napriek svojmu mladému veku zanechal za sebou pozoruhodné matematické dielo. Publikoval 32 vedeckých prác vo forme článkov, 2 monografie o problémoch kódovania, ergodickej teórii a entropii vo forme príloh časopisu *Kybernetika*, 1 skriptum pre postgraduálne štúdium, 6 vedeckých prác, ktoré zostali v interných materiáloch z konferencií JSMF, ČS VTS a pod.; v tlači má ďalších 5 vedeckých prác a 2 monografie. Spracoval 5 rozsiahlych výskumných prác, z ktorých sa žiaľ do publikácií dostala len časť. V roku 1984 ukončil rukopis svojej poslednej práce (*Entropies Revisited*), ktorá bola vlastne jeho doktorskou dizertáciou.

Okrem toho spracoval príkladným spôsobom rozsiahly počet prednášok a aktívne pôsobil v celom rade seminárov. Na svojom pracovisku bol neoceniteľným druhom. Nikomu neodmietol svoju pomoc. Za samozrejme považoval, že vzhľadom na svoje vynikajúce znalosti angličtiny kontroloval skoro celú časť oddeleniu anglické texty pripravovaných publikácií.

Náhly odchod RNDr. Štefana Šujana, CSc., je ťažko nahraditeľnou stratou slovenskej matematiky a ťažkým a nečakaným úderom jeho priateľom. Česť jeho pamiatke.

Lubomír Kubáček

K PĚTASEDMDESÁTINÁM PROF. R. PISKY *)

Prof. dr. Rudolf Piska se narodil 18. 1. 1910 v Otrokovicích. Po vysokoškolském studiu na přírodovědecké fakultě a na technice v Brně učil na reálných gymnáziích ve Strážnici a v Kroměříži. Po druhé světové válce přednášel deskriptivní geometrii na technice v Brně a po zřízení VAAZ byl jmenován vedoucím katedry

*) Prof. Piska se bohužel nedožil vyjítí tohoto článku. Zemřel 1. července 1985.

deskriptivní geometrie a technického kreslení na této škole. V roce 1958 se vrátil na brněnskou techniku, učil deskriptivní geometrii a matematiku a vykonával funkci vedoucího pracoviště deskriptivní geometrie na stavební fakultě. Vedle

rozsáhlé pedagogické činnosti se věnoval studiu geometrie. Jeho publikované práce se týkají projektivní geometrie, kinematiky, axonometrického zobrazení. Další část prací náleží do přímkové diferenciální geometrie. Zejména se zabýval fleknodálními útvary přímkových variet, Riccatiho soustavami čar na přímkových plochách a některými speciálními W -kongruencemi. Pro studenty vydal řadu skript a společně s prof. Medkem celostátní učebnici deskriptivní geometrie. Prof. Piska je velmi dobrý učitel, školil vědecké aspiranty, rád poradí mladším spolupracovníkům v jejich problémech. Na stavební fakultě vykonával řadu funkcí, byl rovněž členem komise expertů pro studium na technických školách. Mnoho úsilí věnoval práci pro národní výbor a pro JČSMF jako místopředseda brněnské odbočky.

V roce 1975 odešel prof. Piska do důchodu. Ovšem stále se podílí jako externí učitel na výuce na brněnské technice, v poslední době na strojní fakultě. Často se setkává s bývalými spolupracovníky při řešení matematických i pedagogických problémů a rád vzpomíná na dlouhá léta společné práce. Přejeme prof. Piskovi stále

mnoho životního optimismu, elánu, spokojenosti a hodně zdraví do dalších let.

Josef Vala

**DR. VLASTIMIL MACHÁČEK
ŠEDESÁTNÍKEM**

Nechce se tomu ani věřit, ale je tomu opravdu tak. Letos v létě oslavil své šedesátiny.

PhDr. Vlastimil Macháček, odborný asistent katedry matematiky pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, se narodil 27. srpna 1925 v Praze. Gymnázium absolvoval v Praze-Libni, kde získal nejen kvalitní znalosti středoškolské matematiky a deskriptivní geometrie, ale i jazykové. Dodnes rád vzpomíná na svého profesora němčiny a angličtiny dr. Václava Příhodu, který zde v době války vyučoval. Byl to onen Václav Příhoda (1889 až 1979), který byl později profesorem filozofické fakulty UK a napsal monografii *Ontogeneze lidské psychiky*. Dr. Macháček maturoval na libeňském gymnáziu v roce 1944; v roce 1945 se stal posluchačem přírodovědecké fakulty UK v Praze, kde vystudoval učitelství matematiky a deskriptivní geometrie.

Již před dokončením vysokoškolského studia začal vykonávat učitelské povolání. Vyučoval na gymnáziu v Praze, pak (po absolvování vysokoškolského studia) v Děčíně a potom ve

Státních kursech pro přípravu pracujících na vysoké školy v Duchcově a v Žatci. Pak byl aspirantem v Matematickém ústavu ČSAV, načež krátce pracoval ve Výzkumném ústavu pedagogickém. V roce 1956 nastoupil jako odborný asistent na katedru matematiky Vysoké školy pedagogické v Praze. Tak začala jeho činnost na vysokých školách připravujících učitele matematiky. Po VŠP to byl Pedagogický institut v Praze a dnes pedagogická fakulta UK v Praze.

Dr. Macháčka jsem poznal jako student VŠP v roce 1958, když jsem navštěvoval v I. ročníku proseminář matematiky. Na tyto prosemináře věnované geometrii vzpomíná mnoho učitelů matematiky středních i základních škol, neboť jim daly velmi mnoho pro jejich učitelskou praxi. Když jsem v roce 1965 přišel na katedru matematiky pedagogické fakulty UK, stal jsem se kolegou dr. Macháčka. A nejen to, v témže roce jsem se stal jeho blízkým spolupracovníkem v ústředním výboru matematické olympiády, kde jsme spolu vykonávali jednatelské funkce. Poznal jsem tedy dr. Macháčka velmi dobře ze tří stran — jako jeho student, jako kolega na fakultě a jako jeho spolupracovník v MO. Všude byl oblíben, vždy připraven poradit a pomoci. Tak ho znají všichni, kdož se s ním setkali a setkávají.

Učitelská veřejnost zná dr. Macháčka jako autora učebnic a metodických příruček. Mnozí též studovali ze skript, jichž byl spoluautorem, a z vysokoškolské učebnice geometrie, na níž se autorsky podílel. Patřil též do skupiny autorů, kteří již v 60. letech připravovali televizní kurzy matematiky. Je také spoluautorem *Názvů a značek školské matematiky* a *Slovníku školské matematiky*.

JČSMF ocenila práci dr. Macháčka v matematické olympiádě a v České terminologické komisi školské matematiky při JČSMF a kolegiu matematiky ČSAV pedagogickým vyznamenáním I. stupně (1970), jmenováním zasloužilým členem JČSMF (1981) a udělením stříbrné a bronzové pamětní medaile. Je nositelem bronzového odznaku pedagogické fakulty UK a členem „Kolektivu 50. výročí vzniku KSČ“.

My všichni, kteří PhDr. Vlastimila Macháčka známe, mu přejeme mnoho šťastných let plodného života věnovaného nejen matematice a její didaktice, ale i koníčkům — zahrádkaření, cestování a fotografování.

Jiří Mída

STÉ VÝROČÍ NAROZENÍ PROFESORA FRANTIŠKA KADEŘÁVKA

Dne 26. června 1885 se v Praze narodil významný český geometr prof. ing. dr. techn. František Kadeřávek, DrSc. Až na jedinou krátkou výjimku (vojenská služba) prožil celý svůj život v Praze a z toho téměř tři čtvrtiny v práci pro pražskou vysokou technickou školu.

Do obecné školy chodil ve Štěpánské ulici (1891/96), pak studoval na první české reálce v Praze v Ječné ul. (1896/03), kde poznal v řediteli Vincenci Jarolímkovi svého pozdějšího představeného na technice. Po maturitě se zapsal na strojní obor techniky (1903/06), kde podle tehdejších studijních předpisů složil 24. 10. 1905 první státní zkoušku. Od r. 1905 do r. 1907 navštěvoval filozofickou fakultu české pražské university, kde se vedle matematiky vzdělával v mnoha humanitních předmětech a získal tak znalosti, které v dalším svém životě využil zejména k prospěchu svých studentů a asistentů i ostatních přátel. Deskriptivní geometrie se tehdy na univerzitě nepřednášela. Státní zkoušku z matematiky, deskriptivní geometrie, češtiny a němčiny pro kandidáty profesury na středních školách vykonal 25. 6. 1908 už jako asistent prof. Pelze. Zjara 1906 napsal po studiu Pelzových prací své první geometrické pojednání *Zcela elementární důkaz Pelzova rozšíření Dandelinovy věty* a zaslal je do Časopisu pro pěstování matematiky a fyziky. Prof. Pelzovi se pojednání líbilo a navrhl jej od 1. 10. 1906 na asistentské místo, ustanoven byl však od 1. 12. 1906. V té době prof. Jarolímek, který byl tehdy jmenován řádným profesorem na nově zřízené stoličce deskriptivní geometrie pro stavební obor, zavedl „Vybrané stati z projektivní geometrie“ a „Vybrané stati z deskriptivní geometrie“. (Stalo se tak na popud dr. Kadeřávka.) Druhé z nich byly zavedeny prof. Sobotkou i na pražské filozofické fakultě, a tak vznikly na této fakultě systematické přednášky z deskriptivní geometrie.

Od r. 1909 dr. Kadeřávek suploval za onemocnělého prof. Jarolímkou deskriptivní geometrii pro stavební obor, a to až do jeho odchodu do výslužby a pak až do svého jmenování profesorem. V r. 1910 předložil disertační práci *O zvláštní zborčené ploše*, kterou posuzoval prof.

Jarolímek a prof. Matěj Norbert Vaněček (práce byla otištěna v Časopise 40, 1910/11, 21–29, 156–162). Po složení rigorózních zkoušek byl v říjnu 1910 promován na doktora technických věd, získal diplom s pořadovým číslem 100 a právo podepisovat se inženýr. Habilitoval se 25. 5. 1912 pro syntetickou geometrii v prostoru.

Prof. Kadeřávek byl veřejně činný v pražském Sokole a v Umělecké besedě a postupně v mnoha dalších spolcích a sdruženích. Před vánocemi 1914 byl z trestu odveden a od 1. 7. 1915 konal vojenskou službu v Chomutově. Od října 1915

byl uvolněn pro přednášky na technice s povinností pomáhat v Jedličkově ústavu pro zmrzačené; za tuto práci s invalidy obdržel stříbrnou medaili Červeného kříže s válečnou dekorací.

10. 3. 1917 byl jmenován mimořádným profesorem dekretem s nejnižším možným platem bez započtení předchozích let a s povinností být sám sobě asistentem, 28. 12. 1920 byl jmenován řádným profesorem. Podle zákona o vysokých školách z roku 1920 se stal prof. Kadeřávek přednostou Ústavu deskriptivní geometrie a stereotomie Vysoké školy inženýrského stavitelství při Českém vysokém učení technickém, a to až do 17. 11. 1939, kdy byly české vysoké školy nacistickými okupanty zavřeny.

Od roku 1921 pracoval ve Studentském zdravotním ústavu, který byl za protektorátu přeměněn v ústav pro studenty středních a odborných škol. S ostatními členy správy ústavu vykonával mnoho zvláště pro studenty, kteří měli otce v nacistických věznicích nebo koncentračních táborech.

Jak dosvědčují zachované fotografie, byl 15. 11. 1939 prof. Kadeřávek jako jediný z profesorů techniky v pohřebním průvodu studenta medicíny Jana Opletala, oběti demonstraci 28. 10. 1939. Účastnil se nejen proto, že byl členem výboru Hlávkových kolejí, ale především to považoval za svou povinnost. Velmi málo se ví o jeho činnosti v odboji proti okupantům, neboť nikomu později o tom nic neřekl, a ti, kterým pomohl při jejich práci (i při přechodu do zahraničí), dnes již nežijí. Snad jen tolik, že za tuto činnost v letech 1939/45 byl k 17. 11. 1947 vyznamenán čs. vojenskou medailí za zásluhy I. stupně a pamětní medailí druhého odboje.

Prof. Kadeřávek se zasloužil o otevření pražských vysokých škol po 2. světové válce, kdy se stal též rektorem ČVUT. Vykonával však mnoho pro čest své školy, když např. v r. 1946 bylo vzpomenu dvoustého výročí narození zakladatele deskriptivní geometrie Gasparda Monge, rovněž v r. 1947 se postaral o pamětní adresu a vázu pro dvousté výročí založení pařížské École nationale des ponts et chaussées, obdobně v r. 1948 byl iniciátorem daru ve formě zlatého rektorského řetězu, jež věnovala technika univerzity při jejím šestistém jubileu. Konečně v r. 1956 šlo o oslavy 150 let od přeměny stavovské školy v polytechniku a v r. 1957 o oslavy 250 let od založení technického školství v Praze.

Starší stavební a strojní inženýři společně s profesory deskriptivní geometrie studovali z dvoudílné učebnice *Deskriptivní geometrie* (I. díl 1929, II. díl 1932), kterou sepsal prof. Kadeřávek společně s prof. Josefem Kounovským (Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství ČVUT v Praze) a prof. Josefem Klímov (Vysoká škola technická v Brně). V učebnici není výslovně uvedeno, kdo z autorů psal příslušné kapitoly, snadno se však pozná, které části pocházejí od prof. Kadeřávka jednak pro charakteristický vyjadřovací způsob (nehledě k částem vyložene stavebního inženýrství) a jednak proto, že v nich uložil výsledky svých geometrických prací publikovaných v odborných

časopisech.*) Vedle této práce jsou z tohoto období významné i tři knihy pro přátele umění, a to: *Perspektiva* (1922), *Relief* (1925) a *Geometrie a umění v dobách minulých* (1925). K tomu se vrátil po 2. světové válce, kdy vydal knihu *Technická geometrie v lékařství a strojní prothetice* (1952, spol. s K. Havlíčkem), *Prostorová perspektiva a reliéfy* (1954, spol. s B. Keprem) a *Úvod do dějin rýsování a zobrazovacích nauk* (1954). Pro potřebu studentů stavební fakulty sepsal *Plochy stavebně inženýrské praxe* (1951, 2. rozšířené vyd. spol. s V. Havlem a F. Harantem 1958) a *Technické osvětlení* (1952).

Vědecká, odborná a společenská práce prof. Kadeřávka byla v roce 1955 oceněna propůjčením Řádu republiky a v roce 1957 udělením vědecké hodnosti doktor věd (DrSc.).

Prof. Kadeřávek byl oblíben pro své zásadové a přímé jednání nejen mezi přáteli a spolupracovníky, ale též mezi studenty, kterých za dobu jeho působení ve funkci vysokoškolského učitele (a tedy též examinátora) bylo velice mnoho; ti také rádi vzpomínají na jeho osobní přístup ke každému z nich a mnozí dokonce na pomoc, kterou jim v jejich nesnážích nezištně poskytl.

Prof. Kadeřávek zemřel 9. února 1961 v Praze, urna s jeho popelem je uložena na vršovickém hřbitově.**)

Jsme rádi, že jsme mohli při příležitosti konference „Geometrie v technice a umění“ (21. až 24. 5. 1985) připomenout život a dílo prof. Kadeřávka. Tato akce se konala s porozuměním vedení stavební fakulty a Českého vysokého učení technického v Praze za součinnosti Jednoty čs. matematiků a fyziků a Státního nakladatelství technické literatury, jakož i za podpory ministerstva školství ČSR. Šlo tu nejen o vzpo-

*) Viz např. K. DRÁBEK: *Darstellende Geometrie an der Technischen Hochschule in Prag in den Jahren 1828—1945*, Práce stavební fakulty ČVUT, Edice KD 3/1982, 5—43, zvl. pak 24 až 28.

**) O životě a práci prof. Kadeřávka je možno se poučit v jeho vzpomínkách, které sepsal v roce 1954 pod názvem *Prostý životopis českého člověka*. Při jeho životních jubileích bylo o něm psáno ve všech našich odborných časopisech, viz např. B. KEPR: *Sedmdesát let prof. Ing. Dr. Františka Kadeřávka*, Časopis 80, 1955, 375 až 382 (se seznamem prací).

mínky pamětníků, ale hlavně o připomínku, že prof. Kadeřávek byl člověk, který nehleděl nikdy na svůj osobní prospěch a zájmům pražské techniky obětoval všechny své znalosti a síly. V tom zůstává vzorem nám starším i naší mládeži.

Karel Drábek

K DEVADESÁTÉMU VÝROČÍ ZALOŽENÍ ČESKÉ MATICE TECHNICKÉ

V tomto roce oslaví Česká matice technická již své devadesáté narozeniny. I když v porovnání s Jednotou československých matematiků a fyziků je mladší, je to věk jistě úctyhodný.

V roce 1895, při příležitosti Národopisné výstavy, se sešly na Staroměstské radnici v Praze přední osobnosti českého technického života, aby posoudily velmi neutěšený stav tehdejší české technické literatury a založily Českou matici technickou. Jejím hlavním — i když ne jediným — posláním bylo vyhledávat vhodné autory a zajistit naší technické veřejnosti moderní, cenově dostupnou, českou literaturu. V této činnosti měla již Matice určitý příklad v Jednotě matematiků a fyziků. Nedostatek české technické literatury byl však mnohem citelnější než například nedostatek literatury matematické, nehledě ani k terminologickým potížím, plynoucím z nastroje převládající německé technické literatury u nás.

Za devadesát let činnosti České matice technické vyšlo pod její záštitou přes čtyři sta publikací. Zvláštní pozornosti si přitom zaslouží světově unikátní soubor takzvaných technických průvodců, přehledných spisů z jednotlivých technických (resp. příbuzných) disciplín.

Později převzalo vydavatelskou činnost Matice Státní nakladatelství technické literatury. Spolupráce Matice s tímto nakladatelstvím je však velmi úzká. Matice nadále vyhledává vhodné autory pro významné technické publikace, a nakladatelství ochotně její návrhy přijímá. Česká matice technická totiž vždy sdružovala odborníky světového jména, a Státní nakladatelství technické literatury se může spolehnout, že mu navrhne k vydání jen vysoce kvalitní díla. Vyhledávání vhodných autorů však není jednoduché. Překážkou je předně velké časové zatížení našich předních odborníků. Mimo to zde hraje určitou úlohu i stránka

materiální — je dobře známo, že autoři technické literatury ze spisovatelské činnosti příliš nezbohatnou. Proto k záslužným činům Matice patří i prosazení nového honorářového sazebníku, který vstoupil v platnost poměrně nedávno. Významným stimulem vědecké publikační činnosti je i každoroční udělení literárních cen České matice technické a Státního nakladatelství technické literatury, jakož i premií, udělovaných ve spolupráci s ministerstvem školství za vynikající vysokoškolské učebnice.

Jak jsem již naznačil v úvodu, je Česká matice technická mladší sestrou Jednoty československých matematiků a fyziků. K jejím devadesátým narozeninám jí upřímně blahopřejeme. Matematikové a inženýři si někdy trochu nerozumějí. Je to způsobeno odlišným charakterem jejich práce a poněkud jiným jazykem, který z této odlišné práce plyne. Ale inženýři matematiky potřebují, a obráceně, inženýrské problémy jsou pro matematiky stálou inspirací. A tak při řešení složitých technických úloh se matematik a inženýr při dobré vůli těmito rozdílnými jazyky nakonec domluví, a výsledkem je dílo, na které pak mohou být oba hrdí.

Karel Rektorys

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NA MFF UK

Je dobře známo, že počet posluchačů přijímaných na studium matematiky a fyziky na matematicko-fyzikální fakultě je přísně stanoven směrnými čísly (stejně tak jako na všech studijních oborech na vysokých školách). Příliv nových sil, to znamená mladých absolventů fakulty pro matematiku a fyziku, není však určen jenom jejich počtem, ale též jejich odbornou a mravní úrovní. I když přijímací řízení přes mnoho změn v průběhu let má své slabiny a ne vždy se daří během krátkého přijímacího pohovoru vybrat nejschopnější adepty studia, přece je velmi důležité, aby počet zájemců o studium nezanedbatelně převyšoval směrná čísla. Jsou studijní obory, kde počet zájemců směrná čísla vysoko převyšuje (např. studium lékařství). I při dnešním obecném zvýšeném zájmu o studium vysokoškolské jsou však obory, u nichž se daří jen stěží směrná čísla naplnit a v některých oborech počet zájemců tato čísla jen málo převyšuje. V těchto případech jsou možnosti

výběru nejschopnějších posluchačů velmi omezeny. I studium matematiky a fyziky patří k oborům, které se netěšily velkému zájmu. Zjistit všechny důvody této skutečnosti není ovšem snadné, jeden z nich však tkví v tom, že veřejnost a zvláště pak žactvo středních škol o studiu těchto oborů a následném uplatnění v nich ví jen velmi málo.

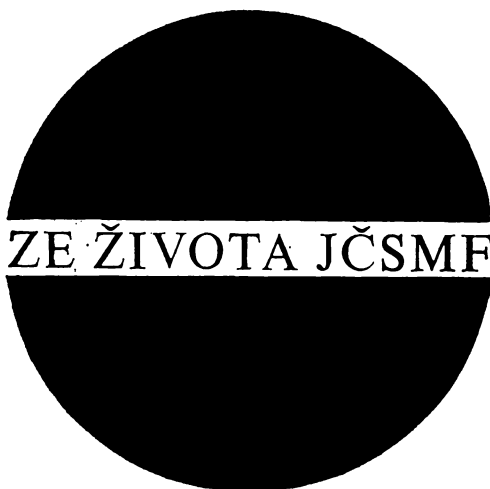
Matematicko-fyzikální fakulta Karlovy univerzity v Praze vycházela z předpokladu, že tento důvod neodpovídajícího zájmu o studium matematiky a fyziky je důvodem podstatným a již před řadou let se rozhodla systematicky informovat středoškolskou mládež a i středoškolské profesory o své existenci, o způsobu studia na fakultě a o uplatnění absolventů. Jednou z hlavních akcí, kterými fakulta stimuluje zájem o studium, je tzv. „den otevřených dveří“. V loňském roce proběhla tato akce dne 8. listopadu. Dopolední program byl určen odděleně pro zájemce o odborné studium matematiky a fyziky a pro zájemce o učitelské studium. První částí se účastnilo přes devět set středoškolských studentů. Poněvadž fakulta nedisponuje místností, která by pojala tak velký počet studentů, byli zájemci pozváni do kina Ilusion. Děkan fakulty prof. VACEK, proděkan B. NOVÁK a další pracovníci fakulty podali studentům základní informace o práci a uspořádání fakulty, o způsobu studia a zodpověděli otázky o směrných číslech na jednotlivé studijní obory, o počtu přihlášených a přijatých posluchačů v uplynulém roce a o možnostech ubytování v kolejích. Dopoledne bylo zpestřeno o vystoupení hostů z divadla Jára Cimrmana a na závěr byl promítnut film o MFF UK *Generace pro zítřek*. Druhá část proběhla ve velké posluchárně fakulty na Karlově. Dvě stě zájemců o učitelské studium spolu se čtyřiceti profesory středních škol vyslechlo informace o fakultě a studiu na ní a čtyři přednášky (o patamatematice, vývoji počítačích strojů, o modelech vesmíru a fyzice nízkých tlaků). Potom se seznámili ve fyzikálním praktiku s některými úlohami a s využitím mikropročítačů při laboratorních pracích.

Odpolední program byl společný pro zájemce o odborné studium a studium učitelské. Podle svého zájmu se studenti účastnili exkurze k počítači EC 1040, vyslechli přednášky se společným námětem „Krása a důvtip matematiky“ a mohli si zahrát hru GO. Dále mohli zhlédnout fyzikální demonstrační pokusy, absolvovat exkurzi

na fyzikální pracoviště fakulty, do praktika jaderné fyziky a jít na přednášky o fyzice raného vesmíru a aplikacích jaderné fyziky. Studenti setrvali s přednášejícími, diskutovali a dotazovali se ještě dlouho po skončení programu.

Organizátoři celé akce vyvinuli velké úsilí, aby den otevřených dveří byl úspěšný a lze říci, že jejich úsilí se setkalo s úspěchem. Fakulta očekává, že zájem, který studenti projevili o oba obory, se promítne i do přijímacího řízení na konci letošního školního roku.

Libor Pátý

JASNÁ '85

V čase od 23. do 25. 11. 1984 sa konala XVI. konferencia slovenských matematikov. Miestom konania bola príjemná chata SNP a krásne okolie Jasnej pod Chopkom.

Rokovanie konferencie sa začalo prednáškou *Programovanie a matematika* doc. RNDr. Jiřího Hořejša, CSc. Obsahom boli niektoré trendy v matematizácii teórie aj praxe programovania, metódy návrhu programov využitím predikátovej logiky prvého rádu a i.

Stručný prehľad problematiky spojitych (topologických) štruktúr a ich využitie v rôznych